

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/85/2002

PREFERENCJE PARTYJNE W MAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2002

Ostatni okres nie był łatwy dla rządzących. Odbywały się liczne protesty i manifestacje, których uczestnicy kwestionowali rządowe propozycje bądź prowadzoną politykę. Przeciw zmianom w kodeksie pracy protestowała NSZZ „Solidarność”, pielęgniarki domagały się poprawy sytuacji w służbie zdrowia, stoczniovcy z zagrożonej upadkiem Stoczni Szczecińskiej skutecznie, jak się okazało, wzywali do szczególnego traktowania ich zakładu przez rząd. Spektakularny marsz Samoobrony pod Ministerstwo Rolnictwa miał miejsce już po przeprowadzeniu badania¹. Trudna sytuacja gospodarcza sprawia, że byliśmy świadkami kolejnych odsłon ciągnącego się już od miesiący sporu między rządem a Radą Polityki Pieniężnej - tym razem dyskusja dotyczyła kursu złotego i sensu ewentualnej interwencji na rynku walutowym. Rząd przedstawił długo zapowiadany „Raport otwarcia”, wskazujący błędy i nadużycia w spółkach skarbu państwa, do których doszło pod rządami poprzedniej koalicji.

Z wydarzeń dotyczących naszej sceny politycznej warto odnotować zjazdy UP i RS AWS. Podczas zjazdu tej ostatniej partii usunięto z jej nazwy skrót AWS i powołano nowe ugrupowanie - Ruch Społeczny oraz dokonano zmian w jego władzach.

W maju wyraźnie obniżyła się deklarowana frekwencja wyborcza. Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w tym miesiącu, udział w nich wzięłoby 54% ankietowanych, czyli o 6 punktów mniej niż w kwietniu. Jest to najniższy od ostatnich wyborów odsetek osób

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (144) przeprowadzono w dniach 10-13 maja 2002 roku na liczącej 1047 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

deklarujących chęć poparcia którejś z partii politycznych. Jednocześnie wśród potencjalnych wyborców odnotowaliśmy niewielki wzrost liczby osób niemających sprecyzowanych sympatii - obecnie 14% zadeklarowanych uczestników głosowania (o 2 punkty więcej niż w marcu i kwietniu) nie potrafi powiedzieć, którą z partii poparłoby w ewentualnych wyborach.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów, której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*				
	I 2002	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002
	w procentach				
Sojusz Lewicy Demokratycznej	40	47	35	33	34
Unia Pracy	3	1	2	4	3
Samoobrona	8	10	11	10	13
Platforma Obywatelska RP	12	11	10	12	11
Prawo i Sprawiedliwość	11	9	11	11	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	8	8	9	12	9
Liga Polskich Rodzin	6	7	10	6	7
Unia Wolności	3	2	3	3	5
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	3	4	3	2
Ruch Społeczny / RS AWS	4	2	2	2	2
Unia Polityki Realnej	1	1	1	2	1
Polska Partia Socjalistyczna	0	0	0	0	1
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	-	0	0	1	0
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	-	0	0	0	0
Partia Ludowo-Demokratyczna	-	0	0	0	0
Inne	1	0	1	1	2
	N=494	N=475	N=563	N=558	N=491

*Uwaga: W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Podobnie jak w poprzednich miesiącach, w maju najwięcej zwolenników ma SLD. Chęć głosowania na to ugrupowanie zadeklarowała ponad jedna trzecia (34%) wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne. Drugie z ugrupowań tworzących koalicję wyborczą - UP - poparłoby 3% uczestników wyborów. W porównaniu z ubiegłym miesiącem zmiany w poparciu dla obu ugrupowań są nieznaczne, a łączny odsetek zwolenników tej koalicji wyborczej się nie zmienił.

Nie utrzymało się natomiast relatywnie wysokie w kwietniu poparcie dla kolejnego koalicjanta - PSL. W maju chęć głosowania na to ugrupowanie zadeklarowało 9% wyborców, o 3 punkty mniej niż miesiąc wcześniej. Tym samym notowania PSL powróciły do poziomu z początku roku. Pozostającą w koalicji rządowej KPEiR popiera obecnie 2% wyborców.

Wśród ugrupowań opozycji parlamentarnej w maju najwięcej zwolenników zdobyła Samoobrona. Chęć głosowania na to ugrupowanie deklaruje 13% wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne (o 3 punkty więcej niż w kwietniu). Co dziewiąty potencjalny wyborca (11%) głosowałby na PO RP, a co dziesiąty (10%) - na PiS. W porównaniu z ubiegłym miesiącem oba te ugrupowania nieznacznie straciły. Chęć głosowania na LPR deklaruje 7% potencjalnych wyborców.

Wśród partii, które nie znalazły się w parlamencie, najbardziej widoczny jest wzrost poparcia dla UW, na którą zamierza głosować 5% wyborców o wykrystalizowanych sympatiach partyjnych (o 2 punkty więcej niż w kwietniu). Po zmianach organizacyjnych w byłym AWS i przyjęciu nowej nazwy - notowania tego ugrupowania się nie zmieniły, od lutego chce na nie głosować 2% wyborców. Jednoprocentowe poparcie zyskały w tym miesiącu UPR i PPS.

Deklaracje wyborcze wskazują na rosnące polityczne zagubienie części Polaków. W porównaniu z poprzednim miesiącem zmalał odsetek respondentów gotowych iść na wybory i poprzeć któreś z ugrupowań funkcjonujących na naszej scenie politycznej. Jednocześnie wśród osób zamierzających głosować nieco więcej niż dotąd nie potrafi określić swoich sympatii. O nie najlepszych nastrojach politycznych i dezorientacji może świadczyć wzrost poparcia dla partii protestu, w tym szczególnie widoczny wzrost popularności najgłośniejszej z partii znanych z atakowania establishmentu politycznego - Samoobrony. Nie zyskały w tym miesiącu partie umiarkowane, jeśli chodzi o styl uprawiania polityki, lub centrowe - PiS i PO, stracił także PSL. Część wyborców powróciła natomiast do UW, która w maju uzyskała najlepszy wynik od czasu wyborów. Stabilne pozostaje poparcie dla najważniejszego z ugrupowań rządzących - SLD.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udział

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	54	21	24	1045
Płeć				
Mężczyźni	58	18	23	499
Kobiety	50	24	25	546
Wiek				
18-24 lat	48	27	25	162
25-34	45	24	31	189
35-44	53	24	23	183
45-54	60	17	23	222
55-64	67	16	18	116
65 lat i więcej	56	20	24	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	19	25	384
Miasto do 20 tys.	55	24	21	135
20-100 tys.	50	24	26	201
101-500 tys.	56	22	22	198
501 tys. i więcej mieszk.	55	18	27	127
Wykształcenie				
Podstawowe	49	24	26	290
Zasadnicze zawodowe	50	23	27	275
Średnie	54	21	25	352
Wyższe	73	13	14	129
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	63	15	22	68
Prac.umysł.niż.szczebła	61	24	15	88
Pracownicy fiz.- umysł.	45	32	23	91
Robotnicy wykwalifikowani	41	15	43	86
Robotnicy niewykwalifik.	53	31	16	38
Rolnicy	76	13	11	53
Pracujący na własny rach.	63	17	20	44
Bierni zawodowo				
Renciści	49	23	28	122
Emeryci	61	17	21	174
Uczniowie i studenci	52	26	22	87
Bezrobotni	48	23	29	152
Gospodynie domowe i inni	46	19	35	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	56	24	20	165
spółce właścicieli	53	22	25	63
prywatnych i państwa	53	19	28	185
sekt. pryw. poza rolnict.	77	12	11	58
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	43	22	35	126
300-399	51	22	27	100
400-599	53	23	24	200
600-800	57	20	23	156
Powyżej 800 zł	68	14	18	151
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	24	31	362
Średnie	57	21	22	476
Dobre	65	17	18	208
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	23	18	55
Raz w tygodniu	56	20	24	537
1-2 razy w miesiącu	60	24	16	167
Kilka razy w roku	47	22	31	193
W ogóle nie uczestniczy	46	22	32	91
Poglądy polityczne				
Lewica	70	14	16	286
Centrum	50	24	26	273
Prawica	67	16	17	206
Trudno powiedzieć	33	30	37	280

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	KPEiR	LPR	PO RP	PPS	PSL	PiS	RS	Samoobrona
Ogółem	2	7	11	1	9	10	2	13
Płeć								
Mężczyźni	2	5	11	0	10	10	2	17
Kobiety	2	10	11	1	8	10	1	9
Wiek								
18-24 lat	0	4	24	0	3	4	0	24
25-34	0	5	11	0	11	9	0	11
35-44	0	10	6	0	10	14	0	10
45-54	2	7	7	2	6	11	2	12
55-64	7	8	12	0	10	13	0	13
65 lat i więcej	2	9	12	1	14	7	6	12
Miejsce zamieszkania								
Wieś	1	10	6	0	21	6	3	19
Miasto do 20 tys.	1	3	13	2	3	9	0	19
20-100 tys.	3	6	12	0	2	11	2	11
101-500 tys.	4	5	14	0	4	10	1	5
501 tys. i więcej mieszk.	0	11	17	2	0	18	0	7
Wykształcenie								
Podstawowe	3	9	15	1	15	3	3	17
Zasadnicze zawodowe	4	9	3	0	12	14	2	18
Średnie	1	10	10	1	5	11	1	13
Wyższe	0	6	20	0	1	10	0	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	4	17	0	0	7	0	2
Prac. umysł. niż. szczebla	0	7	19	0	1	10	0	6
Pracownicy fiz.- umysł.	0	9	5	5	4	13	0	15
Robotnicy wykwalifikowani	0	11	2	0	7	12	6	26
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	4	0	15	21	0	10
Rolnicy	0	4	0	0	48	4	2	28
Pracujący na własny rach.	4	7	22	0	0	14	0	3
Bierni zawodowo								
Renciści	7	4	13	0	3	9	2	19
Emeryci	5	10	11	0	8	7	4	10
Uczniowie i studenci	0	0	37	0	6	8	0	4
Bezrobotni	0	12	2	2	10	11	0	17
Gospodynie domowe i inni	0	10	4	0	7	22	0	20
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	1	10	15	2	3	5	0	11
spółce właścicieli	0	6	5	0	2	31	0	0
prywatnych i państwa	1	4	14	0	5	9	1	12
sekt. pryw. poza rolnict.	0	4	0	0	45	8	2	30
prywatnym gosp. rolnym	0	4	0	0	0	0	0	0
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	0	5	6	0	34	5	0	24
300-399	0	2	14	0	13	16	5	24
400-599	0	9	7	0	7	8	2	12
600-800	5	8	7	2	1	9	3	11
Powyżej 800 zł	1	4	13	0	6	9	0	4
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	9	11	1	14	7	0	17
Średnie	3	7	10	1	8	10	3	14
Dobre	1	6	15	0	5	12	0	7
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	3	27	21	2	10	1	7	7
Raz w tygodniu	2	8	9	1	11	11	2	15
1-2 razy w miesiącu	2	4	16	0	14	13	1	11
Kilka razy w roku	2	4	11	2	0	9	2	17
W ogóle nie uczestniczy	0	0	8	0	3	2	0	1
Poglądy polityczne								
Lewica	2	1	3	0	7	1	0	9
Centrum	4	4	9	2	13	10	1	22
Prawica	1	18	27	0	5	19	3	9
Trudno powiedzieć	1	8	5	0	14	15	5	18

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?
(%)

	SLD	UPR	UP	UW	ZChN	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	34	1	3	5	0	2	491
Płeć							
Mężczyźni	34	1	3	4	0	2	264
Kobiety	33	0	4	7	1	1	227
Wiek							
18-24 lat	32	0	4	3	0	0	62
25-34	31	2	5	11	0	5	75
35-44	36	2	2	8	1	2	81
45-54	40	0	4	4	0	1	118
55-64	25	0	6	3	0	2	69
65 lat i więcej	34	0	0	1	1	1	86
Miejsce zamieszkania							
Wieś	27	1	3	1	1	2	173
Miasto do 20 tys.	38	0	6	3	0	2	66
20-100 tys.	40	1	2	10	0	0	88
101-500 tys.	39	1	1	11	0	3	99
501 tys.i więcej mieszk.	30	0	8	4	0	2	65
Wykształcenie							
Podstawowe	26	0	3	1	1	2	122
Zasadnicze zawodowe	32	0	3	3	0	0	127
Średnie	38	1	4	4	0	4	158
Wyższe	39	2	4	16	0	0	83
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	42	4	10	14	0	0	41
Prac.umysł.niż.szczębla	41	0	0	14	0	3	48
Pracownicy fiz.- umysł	36	4	6	3	0	0	31
Robotnicy wykwalifikowani	33	0	1	0	1	0	32
Robotnicy niewykwalifik.	38	0	0	0	0	13	19
Rolnicy	14	0	0	0	0	0	37
Pracujący na własny rach.	31	0	0	19	0	0	23
Bierni zawodowo							
Renciści	33	0	2	0	2	4	54
Emeryci	38	0	3	2	0	2	93
Uczniowie i studenci	34	0	8	2	0	0	33
Bezrobotni	32	1	7	4	0	2	62
Gospodynie domowe i inni	18	0	4	16	0	0	18
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	38	1	4	6	1	4	80
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	36	4	7	8	0	0	29
sekt. pryw. poza rolnict.	35	1	3	14	0	0	85
prywatnym gosp. rolnym	10	0	0	0	0	0	40
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	17	0	4	4	0	1	43
300-399	16	0	6	0	0	2	45
400-599	39	2	1	6	0	3	93
600-800	43	0	4	5	0	0	78
Powyżej 800 zł	43	1	5	11	0	2	96
Ocena własnych war. mater.							
Złe	31	1	3	2	1	2	139
Średnie	32	0	3	5	0	3	233
Dobre	41	1	5	8	0	0	119
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	13	3	0	0	0	5	27
Raz w tygodniu	30	1	3	5	1	1	254
1-2 razy w miesiącu	30	1	1	7	0	0	88
Kilka razy w roku	41	0	5	8	0	0	83
W ogóle nie uczestniczy	68	0	8	0	0	10	39
Poglądy polityczne							
Lewica	66	0	5	3	0	2	182
Centrum	20	2	3	7	0	1	118
Prawica	4	1	4	8	0	1	133
Trudno powiedzieć	27	0	0	1	2	4	58